

HATÁRSZÉLI

POLITIKAI HETILAP

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP REGGEL 7 ÓRÁKOR.

Felelős szerkesztő:
MAGYAR BALINT.

Szerkesztőség: Rákóczi-ucca 3. sz. Kiadóhivatal: Teleky-ucca 5 sz.

ELŐFIZETÉSI ÁR
helyben hazhoz szállítva, vidékre postán küldve:
Égész évre 36 K Nygyedvre 9 K
Félévre 18 K Egys szám. 90 f.
Külföldi előfizetéseknél a postabér megtérítését kérjük
hirdetéseink díjazásához szerint. — Nyilttér szerkeszt. —
A nyilttéri és hirdetési díjak előre fizetendők.
TELEFON SZ: 97.

UJSÁG

SZILÁNKOK.

GORZÓ BALINT atya még 13 évvel ezelőtt a zempléni megyei Sámogyban volt gk. esperes. Ki tudja, miért — talán mert nem szereti a pénzt — kiment Amerikába és ott csakhamar a gör. katolikuság vezetőjének küzdött fel magát. Kezébe ragadta a Magyarországból Amerikába költözött gör. kath. lelkészek lapját, a Prosvitát és e lapban, valamint a Ruszin címűben a legutolsó alakulatokig hevesen harcolt Hancsin „Vistnik” című újságja és pártja ellen, amely tudvalevőleg arra törekedett Amerikában, hogy az ottani gör. katolikusokat a szimára vigye át. Politikai tekintetből a világháború alatt Gorzó Balint atya magyar-párti volt, sőt Ausztria-Magyarország Amerikában lévő nagykövetségének és konzulátusának volt titkos és fizetett agense és mint szerkesztő, Magyarországot mellett való kitartásra buzdította az Amerikában élő ruszinokat. Ezért pénzt kapott, de másképpen akkor különben sem tehetett volna, mert amíg a Prosvita a lelkészek tulajdona volt, másképp nem is írhatott, mint ahogy a lelkészek érezték, ezek pedig — az egy Dzubay exvikárius kivételével — mind magyar-pártiak voltak és még a pittsburgi gyűlésen is (1918 őszén) egyhangulag elítélték az árulását, kidobták az odajött Hancsint, éppen maga Gorzó atya dobta ki. A világ fordult egyet és ugyanaz a Gorzó atya, aki a gör. katolikuság vezetője volt, ugyanabban a lapban (amelyet cselel egészen elrabolt a gör. kath. lelkészekről) ugyanazon nép előtt gyalázní kezdte a gör. kath. vallást és a gör. kath. papokat; ahol lehetett, elvette azoknak kenyérét, hazudott rájuk a törvényszéken is, mellesleg vikáriátusra pályázott és feketeléknek rágalmazta az óhazai püspököket is; 25000 dollárral megkérősitotta a conenangi egyházat, felfüggesztette annak hitvalló lelkészét és meggyalázta egész Amerika előtt. Mint politikus — talán mondanunk sem kell — átsapott a magyar pártól a cseh pártira és amint vallási szempontból is meg tudott egyezni addig gyűlölt ellenfelével, Hancsinnal, éppen úgy megértették most egymást a politika mezein is. Az amerikai ruszinok e két embernek, Gorzónak és Hancsinnak munkája következtében mondták ki 1918 nov. 11. és 12.-én a csehszlovák demokráta közvéleményéhez való csatlakozását, vagyis beszéltek és határoztak a mi nevünkben. E két ember kezébe ragadta az összes amerikai ruszin lapokat, lejáratva az összes gör. kath. lelkészeket, azután a nép megrette a magát, bár úgy is voltak egész kerületek, amelyek vétót kiállítottak. Most leplezte le mindezt az Amerikában megjelenő Hranitely (Gvardián) című ruszin újság, amely újságot a vallási és politikai elveikhez hűen megmaradt gör. kath. papok adnak ki Johnstown Pa.-ban, Szabados Miklós szerkesztésében. A leplező cikk körülbelül 10 hasáb, mi csak annyit írunk ki belőle, amennyit szükségesnek láttunk megírni ahhoz, hogy mindenki megtudhassa, milyen becsületes emberek és milyen becsületes eszközökkel csinálták meg.

A cikk egyik helyen ezt mondja: „Milyen politikát fog Gorzó ezután játszani? Hogy sokáig ne törjék a fejüket, megmondom azonnal, hogy magyar politikát. Mert ő opportunista. Ubi bene, ibi patria. Ahol jobban fizetnek, ott lesz ő. Otthon a magyar kormányzat alatt nagy magyar volt, a budapesti magyar parochiára pályázott. Ortinszky püspök alatt ukrán volt (majd ismét magyar) most vad csehszlovák. Egy szóval: omnibus.

— A SÁRGA LILIOM Bródy Sándor 3 felvonásos színműve kölcsön, esetleg megvételre kerestetik. Cím a kiadóhivatalban.

A fizetésrendezésnélküli tisztviselők sorsa

II.

A lapunk ma egy heti számában fenti címen megjelent cikk mindenütt élnék érdeklődést keltett. A fizetésrendezésnélküli tisztviselők elviselhetetlen nehéz sorsa sokakat megindított. Az érdeklődés különböző alaku megnyilvánulásai között nem utolsó az a levél, amely a következőképpen hangzik:

Igentisztelt Szerkesztő Ur!

Csak röviden mondunk hátás köszönetet azért a jóakaratu fáradozásért, amellyel a tisztviselők sorsának enyhítésén munkálkodik. Valóban égető szükség volt rá, hogy velünk is törődjék már valaki, mert ne gondolja a t. Szerkesztő Ur, hogy a szerednyei járásnak a H. U. multheti számában bemutatott szomorú állapotánál nincsen még sokkal szomorubb állapot is. Bizony van, csak vehetné Szerkesztő Ur a fáradságot és nézhetne körül Nagyberézán, Perescenyben, Kaposon, olyan adatok birtokába juthatna, amiket talán elhinni sem volna képes.

Elindultunk a levél nyomában és megtudtuk, hogy a szerednyei járás tisztviselőinek magában véve rendkívül szomorú sorsa még tündéri állapot ahhoz képest, ami másutt uralkodik. De beszéljenek helyettünk a számok:

Horváth Mihály vajáni körjegyzőnek 340 K havi fizetése van. Ebből kell magamagának és hatgyermekes családjának tisztességesen megélni. Egy másik tisztviselő már 8 1/2 éve áll a vármegye szolgálatában, 4 5 éve mint szolgabíró. Havi összes jövedelme 240 K. (Protektíós áron 500 K-ért kap kosztot, 60 K-át fizet lakásért, költ ruhára stb., szóval körülbelül 1000 K-át fizet réa havonta a — jövedelmére. És ez már két esztendő óta van így!)

Maga Chmeló, a szlovák kaposi főszolgabíró sem kap annyit, amelyik az állam az egyik cseh irnokának fizet, mert Chmeló kapja a magyar kormány által annak idején megállapított fizetést, de az irnok, akinek négy elemi iskolai végzettsége van, az itteni havi 830 K-hoz kapja még a teljes fizetést az után a hivatala után is, amelyből ide áthelyezték.

Mutatóba talán elég is volna, de megjegyezzük itt, hogy ezeknek a tisztviselőknél még Moys zsupán állapította meg így a fenti fizetést azzal a hozzáadással, hogy rövidesen úgy is rendezve lesz minden és a különbözetet visszamenőleg is meg fogják kapni. Csak így képzelhető el, hogy ezek a tisztviselők minden családi és egyéb vagyonkijukat elköltötték a jobb jövő reményében,

hiszen ugyszólván el sem mozdulhatnak. Némelyik annyi adósságot csinált, hogyha visszamenőleg meg nem kapja fizetését, anyagilag soha többé rendbe nem jöhet. Csoda volna-e, ha ilyen körülmények között mellékjövedelmekre is találnának gondolni a tisztviselők?...

Még érthetőbbnek fogjuk találni a mind hangosabb panaszkodásokat és mind hangosabb követeléseket, ha megfigyeljük, hogy mások, különösen a rendezett fizetésű csehek milyen szépen megkapják a magukét. Egy kaposi vasúti gyármunkos havil 1400 K fizetést élvez. Az iskoláit ezelőtt négy évvel befejezett fiatal szobránci cseh állatorvos havil jövedelme a következő:

1. teljes csehországi fizetés;
 2. 900 K drágasági pótlék;
 3. napi 40 K diéta.
- Ez közel havi 3000 K.
Érdekes, hogy Grieger nagyberézai állatorvos munkáját már kevesebbre taksálja az állam. Ő Tótsóvárról jött.

a diétája is csak napi 20 K, ami pedig a fix-fizetést illeti: az a magyar kormány által megszabott 240 K körüli fizetés.

De hogy a különbséget még egy harmadik esetben is lássuk, itt van Petthes Ottó, az új nagykaposi állatorvos, aki Dolhárol került ide. Fizetése a magyar kormány által régebben megszabott kevés fizetés és egy fillérel sem több. Tehát sem diéta, sem egyéb.

Ime, az újabb adatok is azt igazolják, hogy a tisztviselők fizetését azonnal rendezni kellene. Hogy mikor ül össze Ruszinszko szojnja, hogy mikor kezdődik meg az a boldog idő, amikor Csehszlovákiának nem kell katonaságot fegyverben tartania: ahhoz ennek a kérdésnek, mely égetőbb még a háborúnál is, semmi köze nincs. Fizetésrendezést, a tisztviselők helyzetének minden nemzetiségi tekintet nélkül egyformán igazságos javítását sürgeti a kényszer és az éhezők, a lerongyolódottak, az eladósodottak százai és ezrei! Szocialista államban ez így nem mehet!

A szövetkezetekről.

Szerkesztőségünkhez több vidéki szövetkezet fordult kérdésekkel a fogyasztási és hitel-szövetkezetek jövőbeli állásfoglalását illetőleg. Egy, a szövetkezeti eszmékkel gyakorlatban is foglalkozó szakemberünk meghallgatása után, a multak tapasztalatait figyelembe véve válaszunk a következő: A szövetkezetek multjával, alakulásával, berendezésével az illetékes érdekelteknél tisztában vannak.

A szövetkezetek két részre oszthatók. Vannak szövetkezetek, melyek tisztán gazdasági célt, és vannak szövetkezetek, amelyek a gazdasági cél mellett politikai célt is szolgáltak. Az első az ugynevezett „Hangya” kötelékében, az utóbbiak a „Hangyavidéki Aruboltok” elnevezés alatt működtek. A „Hangya” Központoz tartozó fogyasztási szövetkezetek az önállóbbak, mert e szövetkezet megalakításához bizonyos összegű üzlet-rész-jegyzés volt kikötve, s a szövetkezet működését a központ gyámkodása mellett annak igazgatósága és felügyelő bizottsága irányította. A „Hegyvidéki Aruboltok” működéséhez a fogyasztó közönségnek — lehet mondani — szava nem volt, bár az aruboltok székhelyén működő Hitel-szövetkezetek az arubolt anyagi érdekeltiségebe be voltak vonva. Eredetileg mindkét fajú fogyasztási szövetkezetnek tulajdonképpen első sorban a tagok és a fogyasztó közönség gazdasági érdekeit kellett szolgálnia. Bárna és őszintén mondhatjuk, hogy legkevésbé szolgált az. Szolgált a nagytőkét és a nagykereskedelmet. Maga a szövetkezet egy akarat nélküli és életképtelen valami volt. Arra volt jó a falusi fogyasztási szövetkezet, hogy a városi közönségnek már nem jó, nem tetsző, meg nem felelő árút el lehessen a központoknak helyezni. Csak arra voltak jók a szövetkezetek, hogy a központokban horribilis fizetéssel alkalmazott fő és alellenőrök, igazgatók, főfelügyelők, ügyészek és tudja isten még milyen rendű-rangú alkalmazottak fizetéseihez, napijához hozzájáruljanak. A szövetkezeti üzletvezetők is a központ emberei voltak, legalább is legtöbbször, és így — amint azt tapasztalatból tudjuk — mindenkor és mindenben első sorban a saját zsebbük, másodsorban a Központ érdeke volt az első, s ezek után következett a fogyasztó közönség.

Ilyen körülmények között a fogyasztási szövetkezet még a legkisebb falusi szatóccsal sem tudott versenyezni, a legtöbb ki is mult.

Okulva a mult tapasztalataim, kérdés, mi tevők legyünk most? Válaszunk ez: Önállóság, függetlenség az egész vonalon! Ne higgye valaki, hogy mi nem vagyunk tisztában a központok fontosságával, a központok előnyével. Tudjuk s megértjük azt, hogy a központ nagytömegben vásárol s a nagytömegben vásárolt árú felannyiba kerül, mint a kicsinyben szerzett. Csak azt nem akarjuk megérteni, hogy az egyesülés előnyeit miért usztorázzák ki a központok és a központok érdekeltségéhez barátságosan odasimult pénzintézetek és nagytökések. Legyen mindenki tisztában azzal, hogy az új érában is nem azért akarják az új központok a szövetkezeteket bekebelezni, mintha a fogyasztók érdeke nagyon a szívükön fekdűnék. Nem azért apostolkodnak egyes vezetők, hogy a falusi fogyasztási szövetkezetek útján a tagok olcsóbban vásároljanak. Üzlet és üzlet; központi-állások: Ez az irányítója mindennek. Egyszerű firma-csere, eddig magyar központ, most cseh központ. Régen a központok karjaiba hajtották a falusiakat a tökéltény, ma pedig az áruhiány. Az első eset megszűnt. Ma a falú megszabadult, a pénzintézetektől, a falusi jó zsírásoktól s a tőkét illetőleg ma független. Az áruhiány átmeneti jellegű. Aki figyelemmel kíséri az ú. n. keresletet és kínálatot, dacára, hogy a háború ma is dühöng, mindig több és nagyobb az áruhiányt, s azt mondják, a szakértők és szemfülések, hogy a nagykereskedők és iparvállalatok raktárai telve vannak áruval. Egyszerűen nem kell kétségbe esnünk azon, hogy nem lesz áru. A tőkénket ne szolgáltsuk ki a központoknak, de forgassuk magunk s használjuk azt ki a saját tagjaink javára.

A hitelszövetkezeteket illetőleg a magyar központtal megtörtendő leszámolásig, várakozó álláspontra kell helyezkednünk, de a fogyasztási szövetkezetekre vonatkozólag, különösen az üzletrészesjegyeken alapulóakra, a megoldás egyszerű. A közgyűlés egyszerűen kimondja, hogy kilép az eddigi központból, ahova már politikai okokból sem tartozhatik, és nem lép be sehová sem. Jegyzés folytán az üzletrészeseket kiegészíti és 20—30.000 koronára tökével a falusi nép minden kereskedelmi szükségletét a fogyasztási szövetkezet bonyolítja le. Készségtelen, hogy azt mindenki elhiszi, hogy 20—3000 koronát ma mindenki község megerősítését nélkül összehoz. Az így függetlenné lett szövetkezet igazgatósága igazán mindenben a tagjai érdekeit szolgálhatja. Ott vásárol, ahol olcsóbbat, jobbat adnak. Olyan árut vásárol, amire tagjainak szüksége van. Olyan embert alkalmaz, akiben megbízik. Ha pedig már a szövetkezet valamelyik központhoz csatlakozik is, ne engedje kezét-lábát összekötöni és főleg olyan alapszabályt ne fogadjon el, amely kimondja, hogy a szövetkezet kizárólag a központtól vehet árut. Egy független szövetkezet üzletkörét kiterjesztheti, nemcsak a tagoknak szükséges árukat szerezhethet be, de a tagok bir-

tokában lévő terményeket és produktumokat is elhelyezhet. Így lesz életképes. A tagok érdekét igazán csak így fogja szolgálhatni!

Ilyen céllal és ilyen irányzattal alakult meg az ungvári keresztény polgárok és iparosok által létesített Általános Fogyasztási Értékesítő és Hitelszövetkezet is. Ugy hallottuk, hogy egyesíteni fogja az ungvári egyesületeket. Az új jegyzés, dacára a szövetkezet rövid hat heti működésének és nehézségeinek, már felülmúlja a 200.000 koronát, amire több mint 160.000 koronát már be is fizettek. Maga az intézmény tagul lépett be a prágai Deutsche Wirtschaft's Centráléba" de teljes szabad örendelkezés fenntartásával. Az árut a prágai központtól fogja kapni, de a szövetkezet nincs a központnak semmi irányban sem lekötve. A magyar, kisgazdapárt területén lévő fogyasztási szövetkezetek csatlakoznak az ungvárihoz, de csatlakozik hozzá sok rutén és szlovák vidéki fogyasztási szövetkezet is. Megjegyezzük, hogy az Ált. Fogy. Ért. és Hitelszövetkezet" üzletrészesjegyzés nélkül is ad a testvér szövetkezeteknek árut. Ezen az úton haladjunk s a fogyasztási szövetkezetek a fogyasztó nagy közönséget és érdekeinket fogják szolgálni. Tudatjuk még végül, hogy minden szövetkezeti ügyben felvilágosítással és utbaigazítással szerkesztőségünk díjtalanul a legszívesebben szolgál.

Tarka történetek.

A kóser mézárós és Schermer Imre ügyvéd — Winkler Ferenc marhái és ismét Schermer Imre ügyvéd.

Az alábbi történeteken, amiket Nagykaposon jártunkban szedtünk össze, lehet mulatni is azoknak, akiknek nevetni még kedvük van, de lehet el is keseredni annak láttára, hogyan eszik manapság egymást az emberek, még olyanok is, akiknek vállalt hivataluknál fogva más volna a dolguk.

A kóser mézárós.

Schlanger Ignác kóser mézárós volt Nagykaposon. Azért mondjuk, hogy „volt”, mert továbbra már nem szabad annak lennie. Elkövette azt a nem hasznos indiszkrétciót, hogy „beavatalanok előtt” is elbeszélte a zsinagógában hallott intim dolgokat, amiért nemcsak hogy a hitközségből zárták ki egy évre, hanem megtiltották a sakternek, hogy a Schlanger leolésére szánt állataival elbájon, minek következtében nevezett mézárós attól kezdve nem állíthatott elő több kóser húst.

Schlanger nem nyugodhatott bele, hogy kereset nélkül maradjon; gondterhes éjszakáin kitalálta, hogy üzletét fölkinálja legalább albertlebe olyan valakinek, akitől a saktert nem tiltották el. Winkler Ferenc veskóci lakos személyben állapodott meg, aki a fölkinált üzletet el is fogadta, sőt az abba kiadásítás végett Veskóczról hozott húst 18 K helyett 15 K ért árulta ki a nagykaposi buzgó hitorszosoknak. A Schlanger gondolata eszerint igen jól bevált volna,

hanem a hitközség, illetve a rabbi ismét közbelelétek. Jött a tiltó rendelet, hogy a Schlanger üzletében kimért hús még abban az esetben is trejni, hogyha Veskóczon előbb már kósernek bizonyult. Aki abból vásárolt, azonnal vigye vissza. A nagykaposi zsidó vásárlók azonnal teljesítették a rabbi parancsát, egyedül egy másik Schlanger, t. i. Salamon kósermaros elvtárs nem vitte vissza a húst mondván: „Ha kóser volt a hús Veskóczon, miért ne volna kóser Nagykaposon is?”

De a Schlanger—Winkler-féle kóser mézárós-üzletet egy vásárlóval bajos föntartani, amiért is a szomorú üzlet másnap zárva maradt. Ekkor jött az utolsó csapás. Schermer Imre nagykaposi ügyvéd (ugy is mint hitközségi elnök, ugy is mint szociáldemokrata párt elnök, ugy is mint lakásbizottsági elnök) tudomására adta Schlangernek, hogy ha három hónapig üzem nélkül hagyja üzletét, akkor a törvény értelmében bevonják iparigazolványát is.

Dr. Schermer Imre ügyvéd

eszerint a végső igazságszolgáltatást képviseli az elmondott ügyben. Ő címlaja rá Schlangerre a még érvényben lévő magyar ipartörvényt és mi a törvény ellen nem szólnak; nekünk Schlanger nem rökönk, nem is ismerünk; soha nem is beszélünk vele és a dolgot mint teljesen elfogulatlan nézők tekintjük. Ennek az elfogulatlanságnak a címén, de a méltányosság nevében csak egy barátságosan megkérdéznünk valamit Schermer ügyvédől.

Ügyvéd ur nemesak a nagykaposi szociáldemokrata pártnak, hanem a nagykaposi zsidó hitközségnek, vagy amit ott mondják, „a szent egyetnek” is élnöke, de mindennek előtt ügyvéd. Távol áll tőlünk, hogy a hitközség dolgaiba avatkozunk, de mondja csak ügyvéd ur, hogy nyugodhatott meg Ön, mint jogász ember, mint szociáldemokrata pártelnök és mint a hitközség elnöke a hitközségnek Schlanger ellen hozott ítéletében? Hogyha rágalmozott az a Schlanger, vagyis ha olyat mondott el, amit Önök a zsinagógában nem beszéltek, akkor be kellett volna öt perelni és alkalmat adni neki a rágalom bizonyítására. Ha pedig olyat mondott el, ami való és igaz: akkor Önök a hibákat, miért beszélnek olyat a zsinagógában, amiről nem szívesen veszik, ha nyilvánosság elé kerül? Látna, Schermer ur, Önnek a hitközségben minden befolyását föl kellett volna használni, hogy ilyen igazságtalan és mindenekelőtt antiszociális ítéletet ki ne mondjanak s Ön még tovább a véletlekig akarja azt vinni, amikor kilátásba helyezi Schlangernek, hogy egészen el fogja veszíteni kényerét. Ön ügyvéd. Ön szentegyleti ember, Ön szociáldemokrata? Hol itt az igazság, hol itt a humanizmus, az emberiség, az kérdéseink Önhöz. Még meg fogunk egyet-mást kérdezni, hanem csak egy kis kitérő után. — A kitérőt pedig annak a

Winkler Ferenc

veskóci mézárósának kedvéért tesszük meg, akiről fentebb mint a Schlanger kijelölt albertőjéről

A derék pap.

— MÉCS LÁSZLO. —

Minden szivekre szomjuhozva száll, minden virágon jóságot talál.

Minden vágyaknak terülj-asztalkája: a mosolygónak mosolyodó szája,

a táncolóknak bohó szökkenése, menyasszonyzivek álomrügyezése,

gyerekek ajkán pajkos ispiláng, duhaj kalapon pirosító virág...

Ő a búcsusok Isten-szomjas vágya: ha megy a vigság búcsús karaványa.

Szomorkodóknak könye-gördülése, halottas éjek öröm-arcu mécsé.

Minden vándornak jó utat mutat. A falu alszik: ő a bűntudat;

ha holdas éjjel alvó emberek álombozóba véttek rejtenek:

Ő a kakasszó az alvók felett, Pétert-ébresztő lelkiismeret.

Ő a kiáltás, ő a Holvagy Ádám, a jégeső, ha vetegét a Sátán.

Minden imáknak Jákob-lajtorjája, vándorlelkeknek árnyékadó fája.

A bűnösöknek: Siloé-tava, fehér fekete leszen általa.

Osdás karmester: ha szökre lép, ütemzésére lélekzik a nép;

erőt sugároz minden ujjá vége: arany-pányvát vet százaknak szivére, egyszerre nyílik száz, ezer torok és száz, ezer szív egyszerre dobog...

És ő a falu szive: benne dobban az ég felé nyilvánosan s titokban

a lélek-tenger minden hullámozása: a szeretőknak gerlekacagása,

anyák félelme, szülők vajadása, a haldoklóknak végsőhajtózása,

mind rajta zudul át... Ő mind megáldja... Ő mindenkinek fia, öccse, bátyja,

ő mindenkinek a valakije, csak néki, néki nincsen senkije...

Mint kályha, jóságot lehel sokaknak s szivében a galambok sorra fagnak...

Ő ezreknek világító szövétnék s az álmai nem tudják a sötétnek

fátylát áttörni, hogy ragyogjanak, az ő kertjére nem sűt hold, se nap...

Magános éjjel a halál kaszál... s a lelke árván száll, zokogva száll...

Szüretünk.

Az év eleji szabadszavaltatoknak nem volt kedveltebb tárgyuk a „Szüretünk” című kedves költeménnyel, hiszen a szüret volt első nyugó-pontja a nagy kelendüléseknek, ahová már az év eleji szomorúságból is mulatozva szökhettek haza gondolaink a közel megvalósulás édes re-

ményében. A „hugoeskák” ajka már előre felöltötte a szüreti szint és oly cukrosan csicsörödött szavallásra, hogy az igazgató urnak a most zamatosága futott el a száján s ez rákényszerítette, hogy megoldja egy nappal a szüreti szünidőt.

Aztán később... Mennyi imádság szállt az ég felé, hogy legalább azon az egyetlen egy napon legyen még nyáriasan szép idő, lehessen batiszba öltözködni és hogy suttymóban sikerüljön egy-két ujnyival feljebb varni a derék-szalagot; legyen Szegedy-Rózás, legyen egy picikét empir-illuziót keltő! Mert borzasztó lenne, ha ő, a kiválasztott, (testőrscímába és Badacsonyba képezve magát) Kisfaludy érzelmeivel andalogna a dülő utakon, aztán az egyik fordulónál angol-ingbluzosan kerülne elibe szive Lizácskája!

Őh, áldott, bőséges, vidám, régi — nem is olyan régi, szép szüret! Háziasszonyok nem volt kiválóbb alkalma bógarcsonfóttékkal tenni tanúságot magyar konyhaművészetéről, sohasem fogytak azok jobb étvágyal, öreg urak pipafüstjében sohasem bodorodott több vidám adoma s a zene sem volt máskor annyira magyar zamatú; megacélosodott, szárnyat kapott a hegyoldalról szólva, mint hajdan, mikor búzske varfokokról hirdette a magyar dicsőségét. A röstélyt mellé mindig került valahonnét tárogató is estére és nincs az a paraszat abrakoló mesebeli táltos, amely jobban bele tudna nyargalni az emberrel régmúlt szép időkbe, mint annak a hangja! A ropogós röstélyang történelmi képet veitett s megfogták a lelket Badacsony, Tokaj híres szüretjei.

Most is szüretelni fogunk; a potrohos boggyók már szinte taszigálják egymást, sűrűn hirdetik a reményt, jól megtermett, hosszú fűrtökön.

volt szó. Ez a Winkler egy 25—26 éves fiatal-ember, de azért márciusban már sikerült neki Ruszinszkóból 50 drb. szarvasmarhát átszállítani Szlovenszkóba. Mi nem tudjuk, hogy volt-e lehetséges a legszigorúbb rendeletek ellenére is, csak azt tudjuk, hogy a hatóságok megtudták a dolgot és a Winkler Ferenc címére dr. Cséka aláírásával egy büntető parancs érkezett, mely szerint Winkler Ferencnek 50000 K-t kell büntetés fejében lefizetni. Winkler eleinte arra gondolt, hogy az összeget leül, de miután megtudta, hogy éppen 2500 napig kellene ülnie, megdölgölte a dolgot és — fellebezett. A fellebezést dr. Schermer ügyvéd által adta be. Ha dr. Schermer olyan szigorú vallási felfogású és törvény-szerető ember, mint előbb a Schlanger-ügyben látnuk, de főképp ha igazi szociáldemokrata, hogy lehet az, hogy egy nyilván hibás Winklert nem zárát ki a hitközségből és nem büntetett meg, hanem még ő maga írja neki a fellebezést? Ha dr. Schermer olyan meggyőződéses szociáldemokrata, hogy pártelnökséget stb. vállal, hogyan lehet az, hogy még szóba is áll egy Winklerrel, aki a teljesen elszegényedő és hus néktil maradó Ruszinszkót hamis uton egyszerre 50 drb. szarvasmarhától fosztja meg, miáltal a városi nép, főképp a munkásság abban az időben heteken át lustalan napokat volt kénytelen elszívni? Ime, ismét a kérdések özöne, amelyekre a választ mi nem adhatjuk meg de meg kell adni azt az elfogulatlan olvasóközönségnek és megbotránkoszással kell ezt tudomásul venni annak a szociáldemokrata pártnak és munkásságának, amelynek dr. Schermer, mint pártelnök vizet prédikál, míg ő maga bort iszik. Hát lehet-e ez az ember szociáldemokrata? Schermer ügyvéd, ez a kis cinege kapaszkodó ember, mint szentegyleti elnök megbünteti Schlangert, mivel a zsinagógából híreket hord ki, amelyek a hatóság fülébe juthatnak, egyben mint pártelnök hatósági jogkörét sajátít ki magának a lakáshivatal elnöke, lakásokat rekvirál el, de maga feleségével 5 szobában lakik. Még csak annyit teszünk az egészhez, hogy Schermer ügyvéd nem is olyan ágról szakadt szegény pária, (édes apja hadimilliósek) de azért Schermer ügyvéd csak 140 K-t fizet hitközségi adóba, míg Abrahamovics Náci elvtárral már 500 K-t fizettet.

Megrattak mindezek a mai szomorú idők jellemzésére és ne ijedjen meg senki, meri máskor is megírjuk az ilyen tarka történeteket. Tisztelem a leg!

Egy röpiratról.

E napokban egy kis röpirat jelent meg. A címe: „Több világozságot”. Szerzője Beregi Gyula. A röpirat a kácpolitikai védelemzését szolgálja Vakmerő filológiai és történelmi tagadásokkal, csúrés-csavarással támadja a kisoros nyelv és nemzetiség létjogosultságát. Nemzeti szempontokkal igyekeznek menteni a muszkofilizmus erős szimatizáló törekvést. Elhallgatja persze azt a századokon át tartó kulturharcot,

De azért mintha másféle lenne a készülődés. A vidámhangú kerepelés kevés riasztónak, madár-szárnyu apró tolvajoknál komolyabb ellenség támadt. Tompán kong a tehenekről leszedett nagy kolomp, hogy elriassza a vadakban sejtett és néha feltűnő ellenséget. A megfenekelt hordók jajongva döngnek. Az egész alkalmas valami primitív hadművelet illuziójának keltésére s az esti pásztorlúzek a hegyoldalon bánatosak, mint üldözött nemes indiántörzs hunyó őrtűzei a Yosemite völgyben. Kis diákok nem csettintenek vígan mustamatu szünidőre gondolva, hiszen még nem is kezdtek az idén komoly tanulásba; gondjuk most nem az, hogy tanulni kellene, de hogy hol fognak tanulni és hogy nyelvöknek miféle új csodatérmet fanyar mustját kell majd izlelnie? A szüreti ideál is megváltozott. Prés-házak dohos háta mögött talán felcsatló egy püppont és próbahordást rendez, tudja-e elfogadhatóan helyettesíteni a tavalyi munkáslegényt? A Lizák is probléma előtt állanak. Vagy komolyan szedni, hajolni fűzős ruhában, vagy lemondani egy napra a darázs-karcsuságról! — Az óiban nem rögöz szüreti malac s a kamrakulus aznap is olyan kényszerfővénység fog csikordulni a zárban, mint máskor. Adoma? Régi jó idők történetei most csak jajt fakasztanak és zene ha akad, nem fog ropogósan táncra hívni. A tárogató hangjai ha felülték fejüket az ezüstbillentyűk, mint koporsófedelek alól, olyanok lesznek mint levert eréjű, bus kurucvitézek hazafjór lelkei s egymásra borulva, egymásba simulva nem tudnak csak sirni.

Nagymajlányi síkon
Létörött a zászló...

Natólyáné, Jaczkó Olga.

mely véres üldözésbe fojtotta a kisorosok virágzó unitus egyházmegyéit s általában a katolicizmus minden vallási és kulturális kezdeményezését.

A röpirat minden sora elárulja azt a kétségbeesett tendenciát, melyet egy bukkott politikai utólagos önjagolászak szokott kivetni. Merjük állítani, hogy „Beregi Gyula” álnev mögött a helybeli papnevél intézet egy tanára rejtezik, aki 1918 nov.—dec. havában az ungvári magyar nemzeti tanácsnak esküdött tagja, 1919. év elején pedig Huszton felesküdt az ukrán zászlóra és gyűlölettel habzó cikkeivel keserítette a magyar publikumot, míg maga a kiadó-társaság is meg sokalta a sok kihívást és beszűntette a ficánkodó labdacso. A Brejcha uralom alatt ez az ur sovén kacappá vedlett, nem törődve azzal, hogy a kacapok és pártfogók a legkiméletlenebb harcot kezdték a gör. kath. püspök, papság és egyház ellen. Nem sokat törődünk vele, hogy Beregi ur mily nyaktörő politikai bukkencet enged meg magának, ahhoz azonban katolikusoknak, nekünk is van némi közünk, hogy az egyházat egyesek egyéni kedvtelésből eredhető súlyos károsodástól megóvni igyekezzünk.

Megbotránkozva szemléljük, hogy a theol. tanár ur politikai áratái a Beszkidek, Gagatkók, Czirkánovicsok, Homicskók, Prokopok, Szamuelikok immár nyitán terjesztik a szimát; megjelenésüket a hívek nyugalmának felbomlása követi s ma már 50 hitközség elragadásával dicsekszenek; már szimatikus püspökök is kérnek, kit csak az urak kíséretnek: sajtójukban valóságos bolsevik terrorral dolgoznak az unitus püspök és papság ellen. A theol. tanár ur érhetetlen kácpadoklásának egyik bimbójaként egy Mandics nevű ill. éves papnevélendék tanítványa nyitán szimatikussá lett, deputációkat vezet Prágába és lázító propagandát üz a kath. egyház ellen.

A kacápkodó theol. tanár urnak tudnia kellene, hogy a sz. kánonok büntető szakaszai nemcsak a nyit szimatikusokat sújtják, hanem a „faventes”-eket is. Valóságos játék a tüzrel, ha ez az ur továbbra s a papnevelés előmunkásaként szerepel.

Unitus.

UJDONSÁGOK.

Mariska...

A mirtuszoszoru apró csontfényű virágaira, ködfelhő gyanánt szétomló fehér fátolyra, jelképes ábrázolásra a boldogságnak, milyen megható szívvel gondol sok fiatal leány s milyen szótalan vágygal kívánja magára öltetni a selyem puhaságu redőkben tethesz simuló menyasszonyi ruhát. Hiszen ezáltal magához véli rögzíteni az egész boldogságot...

Álmodott-e ilyen esküvői ruharól, ünnepi násznépről az a fiatal leány, akinek 6 éves mátkasága nem volt egyéb hosszú álmodásnál? S míg személtel hizeleget simogatta végig az ujjain körbefutó sima aranykarikát és álmodott a boldogsággal teli hosszú jóvendőről: gondolta-e, hogy a repeső szívvel várt csodaszép nap helyett temetése napja jön és az ő fehér homlokát halotti mirtuszoszoru árnyékolja be?

Elment, de nem ment egyedül. A vérvirágok hűsége kísérői és a szülői szív soha sem felejtje el a kedves jó gyermeket. A testvér siratni fogja és a völgyéne fölkeresi virágos, könyzártott sírhalmát.

Mennyi újongó életöröm, hűsége bizalom, rajongó szerelem és az mind helyett talál amellet a keskeny koporsóban nyugvó leánytest mellett.

Mindenki siratja, mindenki sajnálja, pedig miért irigylik tőle a békés nyugalmat? Szeretve, mindenkitől megsiratva meg meghalni is jó... jobb, ezerszer is jobb, mint szeretetlenül élni, reménytelenül várni, vagy talán élve kifosztatni szeretetből, reménységéből és állni, mint a szedett fa... állni, mint ahogy ebben a nagy élet-temetőben annyi sokan állnak...

S. M.

— **Eljegyzések.** Kovácsik József építési vállalkozó leányát, Irénkét eljegyezte Ujlaky József Turjaremetéről. — Kiss József bodrogvécei lakos eljegyezte Fehérvári Mariskát Ungvárról. (Minden külön értesítés helyett).

— **Országgyűlés.** (DN) A kormány elhatározta, hogy szept. közepére egybehívja a parlamentet, amely elő a következő javaslatokat terjeszti: A szénmonopolium, illetve a szénbányák államosítása. Öregesség korára és rokkantság esetére való biztosítás. A drágaság ellen való állásfoglalás, az egyháznak az államtól való elválasztása. Remélve, hogy itt megrekednek, a többit nem is közöljük.

— **Iskolai értesítések.** A drugeth-téri áll. el. népiskolába szlovák és magyar anyanyelvű tankötelesek részére, valamint a szlovák polgári fiú- és leányiskolákba f. hó 15., 16., 17. és 18-án délelőtt 8—12-ig és délután 2—5-ig fognak a beiratások megtartani. A rendes tanítás 20-án reggel 8 órakor veszi kezdetét. Felhívtnak a t. szülők, hogy tanköteles gyermekeiket az elemi népiskolában megnyitni szlovák és magyar párhuzamos osztályokba, valamint a szlovák polgári fiú- és leányiskolába ezen idő alatt annál is inkább irassák be, mert a be nem iratkozott tankötelesek szülői a fennálló rendeletek értelmében szigorúan fognak megbüntetettetni.

Az áll. redigimnáziumban a javító-, különbözet- és magánvizsgák szept. 30., okt. 1. és 2-án, a beiratkozások okt. 4. és 5-én fognak megtartani. Az e. óadások okt. 6-án kezdődnek.

A gör. kath. tanítónőképző-intézetben, polgári és elemi leányiskolában a tanév kezdetével együtt munkálatok sorrendje a következő: szept. 13-án délelőtt 8 órától a helyben lakó rendes, valamint a helyben és vidéken lakó magántanulók javító vizsgálata: szept. 13. és 14-én képzőintézet magánvizsgálatok; szept. 14. és 15-én polgári iskolai magánvizsgálatok; szept. 16. és 19. napján a rendes tanulók beírása; ugyanezen napokon lesz megtartva a vidéken lakó rendes tanulók javító vizsgálata és a polgári iskolások különbözet vizsgálata; szept. 20-án a képzőintézet 1. osztályába előjegyzett tanulók orvosi és zenei hallási vizsgálata. Szept. 21-én az iskolai év megnyitása, 22-én a tanítások megkezdése.

A rom. kath. elemi népiskolák új fiú-, mint leányosztályaiba az 1920—21-ik tanévre a következő napokon fognak tartatni a beiratások: Máriaházi és Gizellaházi leányiskolákba ugyanott szept. hó 15., 16., 17. és 18-án délelőtt 8—12-ig és délután 2—4-ig. Az elemi fiúiskolába a beiratások a Gizellaházi leányiskola 1. oszt. termében lesznek ugyanazon napokon délelőtt és délután.

— **Temetkezési egyület.** A Keresztény Szocialista Párt egy igazán szociális intézménnyel gyarapítja alosztályait; ugyanis egy temetkezési együletet szándékozik alakítani a párt kebelén belül. Minden tag fizet valamelyik tagtárs elhunytakor 1 K-át, s az így befolyt egész összeg — amelybizony ahány 100 tag, annyi 100 K-át jelent — azonnal megkapja az elhalálozott családja. Nagy terhet nem fog jelenteni, mert Isten segélyével évente 20 tagnál több alig hal el, viszont ha véle valami embeti történik családján segítve lesz. Beiratási díj 5 korona lesz, a tagdíjbefizetés a párt tagságjegy hátlapján lesz elismerve, beiratkozni lehet a titkári hivatalban d. e. 10-12-ig és d. u. 4—6-ig. Tagja lehet valláskülönbőség nélkül minden ungvári polgár.

— **Kérés a keresztény társadalomhoz!** Az ungvári ker. népkönyha egy év lefolyása alatt ötvenezet ebédet szolgáltatott ki az ungvári szegényeknek. Sajnos, nagyobb részt kenyér nélküli, mert liszthez nem igen jutott. De mi lesz, hogyha az idén egyebet sem adhat! Kérő szóval fordul a ker. társadalomhoz, különösen a vidéki gazdaközönséghez, adjanak abból a kevésből, mit az Isten adott. Gyűjtés össze és jelezzék a keresztény népkönyha vezetőségéhez (Ungvár. Árok u. 5. és Dajbóc u. 10.)

— **Kabarét** rendezett folyó hó 9-én este 8 órakor a városi színházban az UTK. Üres, tartalmatlan műsor, felszeg szereplők, kik tudhatnak esetleg futballozni, de a szinjatszások elegendő kézséggel nem rendelkeznek. Kinos feltűnést keltett „Regenwasser”, ki galiciái tájszóalással játszotta végig szerepét. Szántó csapnivalóan rossz volt egy francia márk szerepében, valóban méltó volt a „ripacs” jelzőhöz. Az egész est magán viselte egy 6 nap alatt ügyetlen és rossz dilettánsokból összecsapott mucai kabaré névűnk. Dicsérettel kell azonban megemlékeznünk Vésziné asszonyról, ki egy hatásos szavaltával megérdemelt sikert aratott.

— **Egy levélből.** Huszt, 1920. szept. 5... Mi már oly kevesen vagyunk, hogy beszélni is alig merünk, láncravert raboknak érezzük magunkat.

— **Csaknem a szive szakad** meg az embernek látva a szegény földönfutóvá lett embereket. Ennyit közölni elég egy levélből. — **Ki tud róluk?** Aki ismeri az alább közölt leányok tartózkodási helyeit, annak szíves értesítését tisztelettel kéri Sánta Miklós, havasközi lakos. 1. Sánta Anna 21 éves. 2. Sánta Mária 18 éves és 3. Sánta Kati 16 éves; mindhárom Sánta Mihály volt havasközi lakos gyermekei.

— **Orvosi hír.** Dr. Szendery István orvos és fogorvosi munkódsét Ungváron Széchenyitér 17. sz. alatt megkezdte.

— Gyászír. Magyar Mariska, Magyar Pál asztalos polgártársunk menyasszony leánya, a jószág példaképe, folyó hó 11-én éjjel agyhártyagyulladásban meghalt. Ma délután fél 4 órakor temetik.

— A Kath. Legényegylet f. hó 26-án tartja szüreti táncmulatságát a Koronán. Kabaréval is készülnek.

— Választás. A nagykaposi rk. hitközség Muszkó Ferenc okl. kántortanítót helyettes kántortanítóvá megválasztotta.

— Az ungvári nem magán hanem román. kath. főgimnázium ügyében a tárgyalások folyamatosan vannak s mihelyt a helyiség ügyét elintéztük a beiratások idejéről azonnal tájékoztattni fogjuk a t. szülőket. Az igazgatóság.

— A kaposi járás jegyzői. Megirtuk, hogy a kaposi járás jegyzőit a további alkalmazásért beadott kérvényük elintézésé előtt fogadalmotételre szolgáltatták fel és hogy a jegyzők a fogadalmotételre a kérvény elintézéséig elhalasztani kérték, amiért aztán a zsupán a főszolgabíró előterjesztésére valamennyit elbocsátotta. A jegyzők az elbocsátás ellen felszólaltak; ők eddig úgy szólván, ingyen dolgoztak, őket egy ideig függőben tartani, munkájukat elfogadni, aztán egyszerűen elbocsátani,

mint ahogy azt lapunk azonnal megírta, de a cenzura kitörölte. A jegyzők felszólamlás után azt a biztatást nyerték, hogyha a fogadalmat leteszik, elbocsátásukat visszavonják, ami valóban meg is történt.

Sportélet köréből.

Az UAC. athlétkai versenyének eredményei:

Birkózás. Zsufolt náz előtt folyt le d. e. a városi színházban. Sok jó marku és fürgé athléta mérte össze az erejét. **Eredmények:** Pehelysúly: Beck (UTK), Péter (UAC), Soltész (UAC). Középsúly: Kanyuk (UAC), Pritula (UAC), Samudovsky (UAC) és Kubovcsik (UAC), Markó (UAC), Puchlik (MSE).

Athletika: 100 m-es síkfutás: Molnár (UAC), Belicky (KSC), Lengyel (KSC). — 200 m-es síkfutás: Lengyel (KSC), Belicky (KSC), Adamek (KSC). — 40 m-es síkfutás: Bekényi (KSC), Vértés (KSC), Lebenovics (KSC). — 800 m-es síkfutás: Kascsó (KSC), Lebanovics (KSC), Kiska (MSE). Olympia staféta: KSC, KSC, UAC. Súlydobás: Farkas (KSC), Belicky (KSC), Splenyik (UAC). — Diszkoszdobás: Farkas (KSC), Kubovcsik (UAC), Markó (UAC), Gerelyvetés. Farkas (KSC), Belicky (KSC), Kubovcsik (UAC). — Távolugrás: Belicky (KSC), Adamek (KSC), Augsztinovics (MSE). Rudugrás: Adamek (KSC), Kanyuk (UAC), Nagy (MSE). A serleget tehát nagy arányú győzelemmel a KSC. viszi el, valamint a kis és nagy ezüst érme legtovábbját. Az eső miatt kevés a közönség. Elismeréssel adózunk az agilis Kubovcsik Andornak az ath. verseny megrendezéséért.

KÖZGAZDASÁG.

A vetőmag.

A szemtermelésnek egyik legfontosabb tényezője a jó vetőmag s a kormányzat mégis erre vonatkozó olyan intézkedést léptet életbe, mely a mezőgazdasági üzemet aljában megrendítheti.

Azt a rendeletet adták ki ugyanis, hogy a gazdák a vetésre szánt terményt is kötelesek beszovalgatni; a részükre szükséges vetőmagot majd az államtól kapják. A vetőmagot nem lehet a kenyérményekkel egy kalap alá vonni és üzletszerűleg kezelni; figyelembe kell venni, hogy talaj és éghajlati szempontból meg fog-e felelni és fogja-e azokat az előnyöket nyújtani, mint az, amelyet saját szükségletünkre magunk állítottunk elő? Mert ellenesetben nemcsak hogy nem javítunk gazdasági helyzetünkön, hanem ellenkezőleg, a termelés hanyatlását idézzük elő.

Ungvárt pl. néhány gazda nagy előszeretettel kultiválja a kopasz búzát (ennek előnyeiről magam is meggyőződtem) Nagymihály vidékén viszont kitűnő minőségű árpa terem; ha már most a hatóság idegenből hozott vetőmaggal boldogítja a közönséget, az Ungvárra bizonyára nem fog kopasz búzát adni és Nagymihálynak a számára sem fogja kiválogatni az óriási árpaszemeket. Így igen valószínű, hogy az új vetőmag kevesebb és silányabb termést fog adni, ami nagy gazdasági veszteséget jelent s a közönség is elveszti kedvét a további munkálkodáshoz, holott most az ideje, hogy a termelőnek a többtermelés jegyében minél nagyobb energiát legyen kedve és ereje kifejteni.

Az sem igazság, hogy az államtól kapott kétes értékű vetőmagot legalább is kétszeres árban kell megfizetni. Arról nem is beszélnek, hogy a cserébe kapott silányabb és drágább vetőmag rendszerint későn érkezik, t. i. a vetési időszak múltával, vagy meg sem jön, mint a gazdák által előjegyzett lóhere és lucernamaggal történt e tavaszon.

Igaz ugyan, hogy az okszerű gazdálkodás szükségessé teszi időnként a vetőmag változását, miután a szemes termények idővel degenerálódnak, de a fentjelzett rendelet ezt a célt nem szolgálja, miután a vetőmagot alig 15—20 évben kell egyszer cserélni, nem pedig évenként — aztán az idegenből való beszerzés nagy körültekintést, szakértelemet és óvatosságot igényel, aminek a hatósági intézkedésnél a nyomát sem találjuk.

Bornemissza Zoltán.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Strömpl. Levelet is irtunk, de — úgy látszik — elveszett: kiküldöttünk a vonat miatt volt kénytelen jókor jelentkezni. Igazán nem tehetünk róla, de a hirdetés nagyságához szabjuk a hirdetési díjak összegét.

Havaskő. Szívesen közölnénk oroszból való fordítást is, de a beküldött tartalmilag egyszerű, formailag nem tökéletes. Talán mást is kapunk.

Sz. K. Mi úgy tudjuk, hogy a Kisgazdapártnak a Kárpáti Napló a hivatalos lapja. Hogy miért nem ott jelennek meg az elnök írásai, nem tudjuk.

Barázda, Komárom. Lapunk nem „Nagykaposon”, hanem Ungváron jelenik meg. A címszalag felírása hibás.

Nyomatott Földesi Gyula könyvnyomdájában, Ungváron.

K. B. Érdeklődünk. Az Ált. Fogy. Ért. és Hitelezőkezet fizetlenségét nyomatás miatt vannak, s 14 napon belül kiadtnak Megjegyezzük, hogy a kapott részletfizetési nyugtát visszaadandók

F. Nagyon szép cikk, de mi már be voltunk egyszer tiltva.

Szerednye. Jelentést teszünk a postán. Majd kitudódik, hol sikkasztják el lapunkat.

Pályázati hirdetés.

A jenkei (Ungm.) román. kath. iskolaszék kántortanítói állásra október 15.-ig pályázatot hirdet.

Fizetés: lakás, féltelek föld, községtől készpénz, stóla, párber és államségély.

A választás október 17.-én lesz.

Pályázónak a szlovák nyelvet tudnia kell. Személyes megjelenés előnyös.

Kérvények plebánia hivatalnak, Jenkére küldendők

HEVERDLE FRIGYES

FÉNYKÉPÉSZ Szobránci-u. 1. szám,
(a volt reáliskolával szemben)

FÉNYKÉPEK

jutányos áron, gonitos kivitelben készülnek. 10-9

Német-, francia-, angol- NYELVTANFOLYAM szept. 15.-én kezdődik!

Özv. dr. Bródy Lajosné, Vármegeház-tér 11.

RÓKASZÖRME

festhető a kassai (kosicei)

Haltenberger-féle RUHA-
FESTŐGYÁRBA.

Őszi és téli ruhák, felöltők,
börkabátok stb. festhetők
vagy tisztíthatók.

4-4 Gallér- és kezeléskészítés.

Postacím: Haltenberger festőgyár Kosice.

Dombalja-u. 14. sz. alatti KER. SZOC. VÁRRODA mindenfélé munkát vállal!

Ijjászné Schulz Vikta

női szalonja

UJBÓL MEGNYILT. —
Elvállal mindennemű
ANGOL és FRANCIA
munkát. o o o o o

Ungvár, Széchenyi-tér 9 sz.

3-2

Kende Istvánné és Eisdorfer Juliska

egyelőre a Kálvária-utca 8. sz. a.

női kalapszalont nyitnak

Kérik a közönség szives pártfogását.

KOMJÁTHY L. fényképezési

műtermében

MEGYEHÁZ-TÉR 4. sz. alatt
(szemben a megyeházával)

a legmodernebb kivitelű FÉNYKÉPEK készülnek.

JÓMINŐSÉGÜ

házi-SZAPPAN

kgr.-ként 22 koronáért kapható
FÜCSKÓ LÁSZLÓNÉNÁL

Ungváron, Dajbócz-utca 1. szám alatt. 10-9